

Gyvoji Laboratorija (Energetika)

Energetika darnios plėtros kontekste

Jurgis K. Staniškis

KTU Aplinkos inžinerijos institutas

An analog clock is visible in the top left corner, and a fountain pen is in the bottom right corner, both slightly out of focus. The background is a light, textured surface.

Darnaus vystymosi strategija

Darni (subalansuota, tvari) **plėtra** – ilgalaikė, nuolatinė visuomenės plėtra, siekiant tenkinti žmonijos poreikius dabar ir ateityje, racionaliai naudojant bei papildant gamtos išteklius, išsaugant Žemę ateities kartoms.

Analog clock and pen nib. The clock is in the top left corner, showing approximately 10:10. The pen nib is in the bottom right corner, pointing towards the center. The background is a light blue gradient with a dark teal banner at the top.

Darnaus vystymosi aspektai:

- ❖ **ekologinis** – plėtra, nepažeidžiant gyvosios ir negyvosios aplinkos procesų harmonijos, tausojant gamtos išteklius ir biologinę įvairovę;
- ❖ **ekonominis** – ekonomiškai efektyvi plėtra, teisingai paskirstant ir naudojant gamtos išteklius;
- ❖ **socialinis** – žmonių savarankiškumo ir visuomeninio tapatumo plėtra, skatinant visus dalyvauti priimant sprendimus ir sprendžiant vietos aplinkosaugos problemas;
- ❖ **kultūrinis** – plėtra, atitinkanti kultūros ir etikos vertybių nuostatas.

**Darnios plėtros principų
centre yra žmogus**

**Jis turi teisę į sveiką bei
aktyvų gyvenimą
harmonijoje su aplinka**

**(Rio Deklaracijos dėl darnios
plėtros pirmasis principas)**

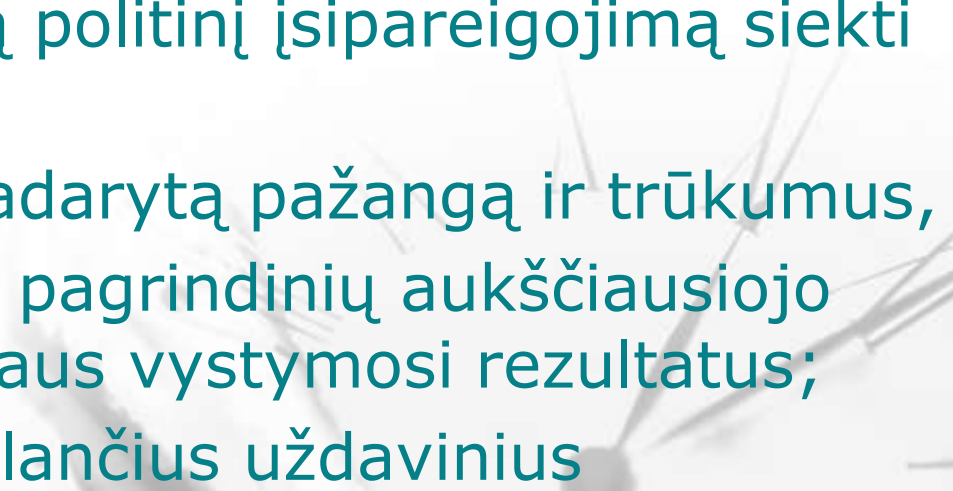
Analog clock and pen nib. The clock is in the top left corner, showing approximately 10:10. The pen nib is in the bottom right corner, pointing towards the center. The background is a light blue gradient with a dark teal banner at the top.

Rio + 20 konferencija

Konferencijos oficialios diskusijos buvo sukonzentruotos į dvi temas:

- ❖ Kaip sukurti ekologišką ekonomiką, užtikrinančią darnią plėtrą ir mažinančią žmonių skurdą pasaulyje;
- ❖ Kaip pagerinti tarptautinį darnaus vystymosi proceso koordinavimą ir valdymą

ES ragino į aukščiausio lygio susitikimą Rio įtraukti tris tikslus:

- ❖ išsaugoti atnaujintą politinį įsipareigojimą siekti darnaus vystymosi;
 - ❖ išmatuoti iki šiol padarytą pažangą ir trūkumus, likusius įgyvendinant pagrindinių aukščiausiojo lygio susitikimų darnaus vystymosi rezultatus;
 - ❖ spręsti naujai iškylančius uždavinius
-

Darnaus vystymosi valdymą reikia stiprinti nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis bei įmonių valdymo lygmenimis. Tam būtinas veiksmingas ir formalus pilietinės visuomenės dalyvavimas per demokratinius procesus ir dialogo sistemas ekonomikos ekologiškumui ir darniam vystymuisi svarbiose srityse ir projektuose. Orhuso konvencijos pagrindu panašios struktūros turi būti sukurtos pasaulio lygmeniu

Reikia nustatyti aiškius rodiklius, kurie atspindėtų padarytą pažangą pereinant prie didesnio darnumo. Reikia sukurti metodus, skirtus įvertinti ekonominę pažangą ne tik pagal BVP kriterijus, bet ir pagal bendros gerovės pagerėjimą, atsižvelgiant į kovą su skurdu, deramų darbo sąlygų sudarymą ir gamtinės aplinkos išsaugojimą.

Ekologiška ekonomika

Perėjimas prie darnios ekonomikos gali pavykti tik tuo atveju, jei jame aktyviai dalyvaus pilietinė visuomenė (Orhus konvencija). Rio konvencija turi suformuluoti naują politinį išsipareigojimą skatinti darnų vystymąsi ir perėjimą prie ekologiškos ekonomikos visame pasaulyje. Konferencijos dalyviai turi nustatyti perėjimo principus ir įgalioti atsakingus JT organus parengti veiksmų planą, skirtą svarbiausiems pasaulio darnaus vystymosi pažangos klausimams. Pagrindinis tikslas – visiems sukurti orumo nežeminančias gyvenimo sąlygas atsiejant ekonomikos augimą nuo neigiamo poveikio aplinkai, t.y. kokybiškas ekonomikos augimas.

Energijos sektoriaus tikslai :

- ❖ Padaryti šį sektorių “ekologiškesniu”;
- ❖ Pereiti prie atsinaujinančių energijos šaltinių (2012m. – JT tarptautiniai atsinaujinančios energijos metai);
- ❖ Būtina sąlyga – švari, įperkama ir šiuolaikinė energijos paslauga;
- ❖ Prioritetas – skurdesnių gyventojų sluoksnių aprūpinimas energija įperkamomis kainomis (1,4 milijardo žmonių gyvena be elektros energijos);
- ❖ Visuose sektoriuose didinti energijos naudojimo efektyvumą ir taip sustabdyti pasaulinį energijos poreikio augimą arba jį sumažinti.

Valstybės narės ir ES privalo:

- ❖ Patvirtinti savo politinį įsipareigojimą siekti darnaus vystymosi, atsakomybę už tai prisiimant vyriausybių vadovams, tinkamai remiant ekonomikos, finansų, aplinkos ir kitoms ministerijoms;
- ❖ Suteikti naują postūmį savo darnaus vystymosi veiksmų planams ir strategijoms;
- ❖ Išsamiai bendradarbiauti su įmonėmis ir visomis visuomenės grupėmis rengiantis Rio konferencijai ir vykdant tolesnį darbą bei skatinant darnų vystymąsi ir ekologišką ekonomiką.

An analog clock is visible in the top left corner, and a fountain pen is in the bottom right corner, both slightly out of focus. The background is a light, textured surface.

Gyvoji Laboratorija (Energetika)

- ❖ **Gyvoji Laboratorija** yra į vartotoją nukreipta atvira inovacijų kūrimo sistema veikianti teritoriniu principu, kur tyrimo ir kūrimo procese kartu su mokslininkais dalyvauja privatus ir viešasis sektorius bei visuomenė (*Public – Private -People partnership*)

Gyvoji laboratorija (energija)

DĖKOJU UŽ DĖMESĮ

Jurgis Staniškis

KTU Aplinkos inžinerijos institutas

Justa@ktu.lt www.apini.lt

